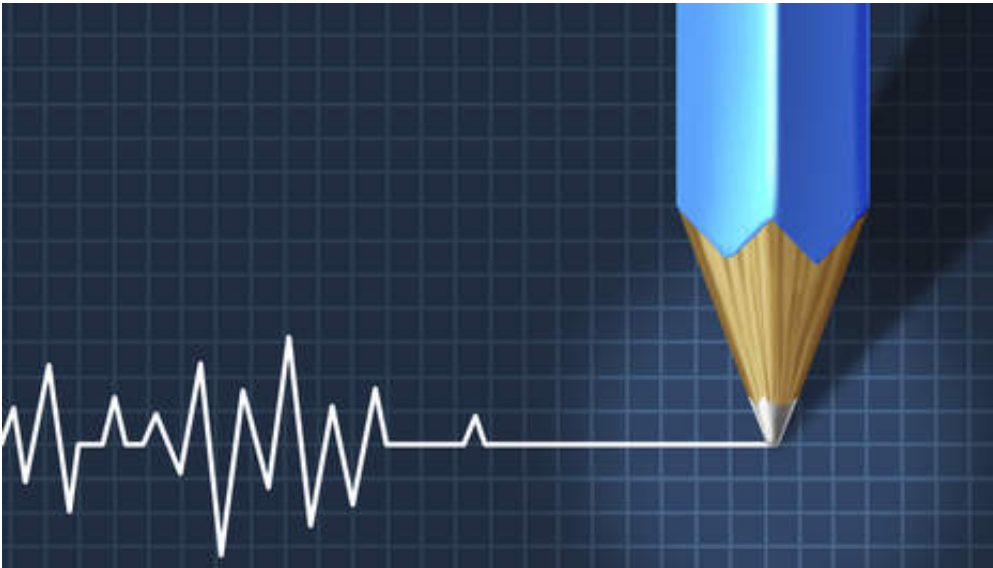




Denk aan het milieu. Denk na voor je print!

Euthanasie bij dementie



© thinkstock.

Aan welke voorwaarden moet worden voldaan opdat iemand met dementie euthanasie kan vragen?

Professor Peter Paul De Deyn, neuroloog en dementiespecialist: 'Wie euthanasie wil, moet wilsbekwaam zijn. Wie dement is, kan die keuze dus alleen maken in het relatieve beginstadium van de ziekte, wanneer hij of zij nog over voldoende cognitieve functies beschikt. Drie onafhankelijke artsen moeten de patiënt onderzoeken en alle drie moeten ze een advies geven. Zowel op het moment van de euthanasieaanvraag als de uitvoering ervan moet de patiënt lucide zijn. Een ver voorafgaand, schriftelijk verzoek om euthanasie is tot op heden nog niet wettelijk in de context van dementie. Daarnaast moet de vertrouwensrelatie tussen arts en patiënt onwankelbaar zijn. In feite is het een pact tussen twee mensen, een partnership waarbij de persoon met dementie alle touwtjes in handen heeft. Dat pact biedt veiligheid. Het is een belangrijk ritueel met een boodschap van liefde en respect, in alle richtingen.'

Moet de euthanasiewet volgens jou uitgebreid worden naar niet-wilsbekwame mensen met dementie?

Professor De Deyn: 'Ik ben voorstander van een 'gepersonaliseerde' wilsbeschikking. Dat houdt in dat je vooraf een checklist invult en duidelijk aangeeft in welke gevallen het leven geen meerwaarde meer heeft. Dat kan zijn vanaf het moment dat je begint te hallucineren of wanneer je je naaste familieleden al dertig dagen niet meer herkent hebt. Die criteria zullen uiteraard voor iedereen anders liggen. Natuurlijk moet er ook sprake zijn van observeerbaar discomfort of niet-lenigbaar (uitzichtloos, nvdr.) lijden.'

Maar zo'n aanpassing in de wet zou nuttig zijn aangezien de stress die gepaard gaat met het op tijd proberen halen van die moeilijk definieerbare deadline, soms te groot is.'

In 2008 vroeg Hugo Claus je om hem te begeleiden bij zijn zelfgekozen levenseinde. Is het taboe op euthanasie bij dementie sindsdien verminderd?

Professor De Deyn: 'Voor de duidelijkheid: Hugo Claus leed aan ouderdomsdementie. Jongdementie treft personen jonger dan 65 jaar. Maar de keuze voor euthanasie bij dementie, zowel op jongere als oudere leeftijd, zit effectief ook vandaag nog altijd in een taboesfeer. Claus wilde de angst voor het afglijden, voor de hiaten in zijn denken, voor zijn. Aangezien hij een publieke figuur was, deed die keuze logischerwijs heel wat stof opwaaien. De 'outing' van Claus heeft flink geresoneerd, heeft het bewustzijn doen toenemen. Hij heeft het taboe rond de maakbare dood bespreekbaarder gemaakt. Maar euthanasie - niet in het geval van extreem fysiek lijden, maar wel mentaal lijden omdat het denken vermindert en de autonomie achteruitgaat - blijft voor velen dansen op een slappe koord. Ook vanuit de patiënt zelf zien wij weinig vraag. Vorig jaar hebben in Vlaanderen slechts een tiental mensen met ouderdoms- of jongdementie gebruik gemaakt van de euthanasiewet. Vaak is er te weinig ziektebesef en kunnen ze het langetermijneffect van hun ziekte niet inschatten.'

Zijn er therapieën in de maak die (jong)dementie kunnen afremmen of stoppen?

Professor De Deyn: 'Er zijn momenteel al geneesmiddelen beschikbaar die bepaalde vormen van dementie tot twee jaar afremmen. Maar die producten werken slechts bij een klein percentage van de patiënten. Geneesmiddelen die de ziekte stoppen, bestaan (nog) niet. Toch heb ik goeie hoop op een doorbraak, misschien al binnen vijf tot tien jaar. In instituten zoals Born-Bunge in Antwerpen doen wetenschappers doorgedreven onderzoek naar de ziekte van Alzheimer en aanverwante aandoeningen zoals parkinson. Er lopen een aantal beloftevolle onderzoekslijnen die zeker voor personen met jongdementie iets zullen kunnen betekenen. Jongdementie heeft immers een veel scherper afgelijnde genetische achtergrond dan ouderdomsdementie. Als er een medicijn op de markt komt, is de kans dan ook groot dat het een gunstig effect zal hebben op jongdementie.'

Door Sophie Pycke

06/11/15 15u29

De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden.